

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Fejezetek a «Bűnügyi Taktika»-ból.*

Írta: dr. Kármán Elemér, nagyváradai kir. alügyész.

Bevezetés.

A bűnvádi eljárás az állam és társadalom védelmére rendelt hivatalnokok és hatóságok barcza, az állam és társadalom ellenségei: a büntettek ellen. A háboru, a harc nem lehet zürzavaros, rendszertelen támadás az ellenségre, hanem annak megvan a maga előrelátó célszerű terve, a melynek alapján a hadműveletek szabályait tárgyalja: műszóval taktikának hívjuk. Így megvan annak a háborunak is, a mely a büntettek ellen folyik s a melynek a csendőrség az előrsere és kezdeményezője, a tervszerű tudománya. Ezért nevezhetjük e tudományt a «bűnügyi taktika» névvel.

ELSŐ FEJEZET.

A fontosabb nyomozási cselekmények.

1. §. A gyanúsított kihallgatása.

I. A terhelt bírói kihallgatása. A régi magyar jog is ismerte már azt a jogelvet, hogy senki magát elárulni, maga ellen bizonyítékot szolgáltatni nem köteles. Ez az elv bennfoglaltatik a mai bűnvádi perrendtartásban is. A Bp. 13. §-a szerint az, a ki ellen a bűnvádi eljárás folyik: peres fél, önálló jogokkal. A Bp. 134. §-ából pedig kiviláglik, hogy a terhelt nem köteles tettét beismereni, de nem köteles még vallani sem. Ebből folyóan a terhelt bírói kihallgatásának célja nem egyéb, mint-hogy vele az ellene felforgó gyanuokok közöltessenek

* «Bűnügyi Taktika» vagy «A nyomozás kézikönyve a kir. ügyészségek, vizsgálóbírák és a rendőri hatóságok részére» cím alatt a szerző előkészület alatt álló munkájában különösen Gross, egyetemi tanár és Weingart törvényszéki elnök idévágó munkáit dolgozza át a magyar viszonyokra, különös tekintettel a vidéki nyomozó hatóságok s így a csendőrség céljaira. Ebből közlünk néhány fejezetet bemutatásul. Egész kétségtelen, hogy a fejezetekben számos olyan tétel és adat lesz, a mit a gyakorlott nyomozó hatóságok, különösen a csendőrök ismerni fognak. A munka azonban annyiban kíván úttörő lenni irodalmunkban, hogy a nyomozásra vonatkozó tanokat rendszeres alakba, formázott rendbe gyűjti össze s példákkal világítja meg. Ez okból a szerző nagyon szívesen veszi, ha a lapok olvasói esetleg a saját gyakorlatukból merített példákkal bővítanék anyagát.

és neki alkalom adassék ezekre nyilatkozni s a mentő, valamint enybitő körülményeket előadni. A bírónak tehát nem kell arra törekedni, hogy a terheltet beismerésre bírja. Legezészerűbb, ha a terheltet ugyanolyan módon hallgatja ki, mint a tanut, azzal a különbséggel, hogy nem kérdésekre felelteti, hanem a kiderített adatokat elebe tárja nyilatkozás végett.

Ha a terhelt beismerésben van, tüzetesen ki kell őt kérdezni a bűncselekmény körülményeire nézve: ki tud róla? kinek beszélt róla? ki volt tettestársa? hogyan készült el rá? mit tett a büntett gyümölcseivel, basznával? nem volt-e tettének valami következménye, s ha igen, hogyan háritotta el azt? Ezek az adatok támpontjai a továbbkutatásnak s megnehezítik számára a beismerés visszavonását.

II. A gyanúsított kikérdezése a rendőri hatóság által.

A bíró a bűnperben a két peres fél: a vádló és vádlott felett áll; neki nem szabad a beismerésre törekedni. Ez nem áll a kir. ügyészségre és a rendőri hatóságra. Ezek a vádlott perbeli ellenfelei, nekik kötelességük a hűnös kikutatása s ezért szabad a beismerésre törekedniök. Ennek a törekvésnek egyedüli korlátja az, hogy nem szabad a beismerés elérése végett olyant tenni, a mi az erkölcsökbe, a köztisztességbe és az állam méltóságába ütközik. Minden ügyész, minden rendőr és csendőr kezébe az állam baltalmának egy része van létéve, ezért még az állam ellenségeivel szemben előtt kell tartani az állam méltóságát. Kerülni kell tehát — a mint azt a Bp. 135. §-a, a R. M. 54. §-a, a Cs. U. 112. §-a is előírja — az ígéretet, híztatást, ámitást, fenyegetést, erőszakot, kényszert a beismerés elérése végett.

Vannak azonban megengedett és jogos módok, a melyekkel a gyanúsítottat beismerésre bírhatjuk. E mód kétféle: az értelemre való hatás vagy a gyanúsított kedélyére való hatás.

E módokat alább részletesen előadom, de előre is kiemelni kívánom, hogy ezek alkalmazásának alapfeltelete az, hogy a nyomozás tárgyát képező esetet teljesen és alaposan ismerjük. Ezért célszerű a gyanúsított kihallgatása előtt minden kitudhatót kipubátolni, a bűnjeleket beszerezni s kész anyaggal lépni a gyanúsított elé. Mert ha a gyanúsított rájön az eljárás valamely hiányára vagy hízagúra, a hatósági személy

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszertész-tője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legújabb képes katalógusát nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kéréndő.

tájékoztatlanságára ebbe a házba sánczolja el magát, s ebből a védvából őt semmiféle ész és erő ki nem hozza.

A beismerés elérésének megengedett eszközei tehát:

1. Az értelemre való hatás.

a) A terbelt elleni bizonyítékokat összegyűjtjük s elébe tárjuk, ha van bűnjel, azt felmutatjuk, úgy hogy arra a meggyőződésre jusson, hogy elítéltetését el nem kerülheti. Többnyire beismerésben lesz. Sokszor heves belső küzdelem előzi ezt meg: szeme tétováz, toroka kiszárad, szája rángatózik, de akkor nem kell engedni, hanem tovább beszélni neki s értelmesen megmagyarázni, hogy tette ugyanis be van bizonyítva a feltárt adatokkal és addig beszélni, míg tettét be nem ismeri.

Nőkre sokszor a legkézenfekvőbb bizonyítékok sem hatnak; minden érv dacára is megmaradnak a tagadás mellett, legfeljebb sirva fakadnak. Ilyenkor a beismerésre való kapacitálás csak időfecsérlés.

Czigányoknak sem érdemes magyarázni soha. A cigány akkor is talál kifogást, ha a lopott tárgyat zsebében vagy rubája alatt is találták meg.

b) A gyanusítottal előadatjuk a tényállást és ha még a legnyilvánvalóbb hazugságokkal áll is elő, minden ellenmondás nélkül megballgatjuk. Azután egybegyűjtjük és elébe tárjuk az ő előadásának megcáfolására alkalmas adatokat. Ha észreveszi, hogy zsákutczába jutott vagy elszólta magát, olykor beismeri a tettét és sokszor abban a hitben, hogy tagadása ugyanis biábaláló, még oly adatokat is beismer, a melyek még nincsenek is felderítve.

c) A gyanusítottnak előadjuk a beismerés előnyeit, a melyek a következők: a beismerést a bíróság rendszerint enyhítő körülménynek veszi a büntetés kiszabásánál; másrészt meg kell neki magyarázni, hogy a védelmére szolgáló körülményeket csak akkor adhatja elő, ha tettét beismerte; ha megmondja, hogy mit tett, csak akkor adhatja elő, hogy arra a nyomor vitte, hogy azt részegen követte el, hogy előbb őt ingerelték fel, hogy ő nem tettes, csak segédkezett, hogy önvédelemből vagy végső szükségből járt el.

Tilos dolog azonban a gyanusítottnak azt mondani, hogy ha tettét beismeri, nem fogják letartóztatni. Ez ámitás, mert sehol sem fordul elő a törvényben, hogy a ki tettét be nem ismeri, azt le kell tartóztatni, másrészt pedig, mert a letartóztatás kérdésében csak a bíróság határozhat.

d) A részesekek közül legalább egyet kell beismerésre bírni és a beismerést a többi elé tartani. Ezek a többiek rendszerint azt mondják, hogy a titok kipattant, a tagadás úgy se használ s beismernek. Különösen célszerű, ha azt bírjuk először beismerésre, a ki szellemileg a többi felett áll, okosabb, értelmesebb, a ki a tetteben vezér volt s a többi az ő befolyása alatt áll.

Az újpesti bankrablók egyike: Piaskowaki letartóztatván, beismerte a rablást. A másikkal azzal állították be a rendőrök, hogy társa mindent beismer, Erre ez is teljes beismerésben volt.

Páris környékét hosszú időn át egy tolvajbanda állandó rettegésben tartotta. Számos egyént letartóztattak, de valamennyien makacsul tagadtak. Végre Goron rendőrfőnöknek sikerült a banda vezérét beismerésre bírni. Ekkor szembesítették vele a többi. Ő megmondta nekik, hogy beismer mindent, ismerjék be ők is. Erre valamennyi beismer.

e) A szokásszerű büntetéseket sokszor azzal lehet beismerésre bírni, hogy nemcsak az adott esetre szorítkozunk, a mely miatt a nyomozás folyik, hanem multja és viselt dolgai után tudakozódunk. Ekkor sietni fognak mindent beismerni, hogy a kiballgatásnak minél előbb vége legyen, mert vagy attól félnek, hogy egyéb büntetteik kiderülnek vagy pedig attól, hogy társaik fel fognak fedeztetni, ezek őket árulónak tartják s bosszúból más büntetteiket is feljelentik. Hogy a nagyobb büntetéstől való menekülés még arra is bírja néha a tetteket, hogy olyat is beismer, a mit el sem követett, mutatja a következő eset:

Egy styriai illetőségű, többszörösen büntetett tolvaj a batárezeli magyar járásbíróház elé állítottatott több rendbeli betörései lopás gyanúja miatt, a melyek részben magyar, részben osztrák területen követettek el, ugyanazon időben. Az összes lopásokat beismerte. A nyomozás során kiderült, hogy beismert oly lopásokat is, a melyeket más egyén követett el, a kiknél még a lopott dolgok némelyike meg is találtatott. A további kutatás kiderítette, hogy ezt azért tette, hogy mielőbb elítéltetessék a magyar bíróság által s szem elől tűnjön, miután az osztrák hatóságok azért köröztették, mert nejét megfojtotta s hulláját a Mura folyóba dobta.

2. A gyanusított kedélyére való hatás.

a) *Részvétellel való bánásmód.* Ujjonczokat jóakarattal és részvétellel kell kezelni. Elmondjuk nekik, hogy a valóság megvállalásával lelkiismeretük furdalása megszűnik, belső nyugalomuk visszatér, lelkük könnyebb lesz. Emlékeztessük őket szüleikre s előkbe tartjuk, hogy milyen szégyen ezekre nézve, ha a vizsgálat az ő tagadásuk miatt elhúzódik, ezáltal minden nyilvánossággra jó s közfeltűnést kelt. Így érzékeny hangulatba kerül a gyanusított, a melyben kellő biztatás mellett a tagadást könnyebben feladja.

Tapasztaltabb gonosztevő kedélyét nehezebb megközelíteni. Legfeljebb az édes anya emlegetése szokott hatni rá. Sokkal eredményesebb azonban, ha a rendőri közeg az ilyenekkel bizonyos kedélyességgel bánik, úgy diskurál vele, mint a ki az efajta legényekkel bizalmas lábon áll, nyelvüket érti. Volt egy híres német

A legjobb órák,

legszolidabb órák, egyszerűtől a legdrágábig, úgy kézzépénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JANOS

műteremnél Szegeden.

Javítások 5 évi jótállás mellett.

Arányos árak!

Lednicz.

Oroszlánkő.

Vágvölgyi képek.

rendőrbiztos, a ki az ilyen egyént leöltette, megkínálta vajaskonyérrel és egy pohár sörrrel, hogy beismerjen.

Egy csavargó azzal volt vádolva, hogy egy faluban megjelenván, előadta, hogy ő az uraság és az uradalmi erdőt eladja; a léproment parasztoktól totomon előlegeket vévén fel: elazókótt. A vizsgálóbíró előtt tagadott. Erre a vizsgálóbíró tréfásan adta elő az esetet, a gyanúsítottat azes embernek, a hecsapott parasztokat pedig nevetségén jámboroknak tüntetvén fel, úgy, hogy a jegyző a a fogházór is a kihallgatás alatt önkéntelen elnevette magát. A terheltnek imponált a hatás a elmosolyodva kiáltott fel: „Hát igaz is, ha akad olyan számár paraszt, a ki elhiszi, hogy én vagyok az uraság, annak csak eladom a fát! és beismert.

b) *Az önérzelt fellétele.* Ha a gyanúsított még nem zöllött egyén, emlékeztessük reá, hogy tisztességes ember megmondja az igazat, hogy máskor adott valamit a becsületre, most is lehet annyi becsülete, hogy tette következményeinek elébeáll.

Katonaviselt emberre sokszor hat annak az emlégetése, hogy katona volt: a zászár kúbitját viselte: különösen, ha ott valami rendfokozatot kapot, káplár vagy szakaszvezető volt. Magyar emberre magyarságának az emlégetése is előnyösen hat.

Egy bírósági tárgyaláson egy magyar a egy német egyén volt a vádlott. A német beismert, a magyar tagadott. A bírő a szavakkal fordult az utóbbihoz: „Nézze ez a német mindent megmondott. Nem szégyelli magát magyar ember létére, hogy fel az igazat megmondani? Erre ez is elkezdte az eset előadását.

c) *Erélyes fellépés.* Komoly és határozott fellépés olykor beismerésre bír, nevezetesen, ha a tettes nem sokkal előbb tartóztatott le, az első félelem hatása alatt áll a még nem volt ideje kifogásokat kieszelni.

Óvakodni kell azonban attól, hogy az erély erőszakká fokozódjon. Különösen az egyenruhában működő csendőrnek és rendőrnek kell mindig arra gondolnia, hogy már ez a külső megjelenése is erélyes hatást tesz, a melyet szertelenül fokozni észszerűtlen. A Csendőrségi Szolg. Ut. 4. §-ában előírt viselkedés itt is szem előtt tartandó.

d) *Lehető meggyűlöltetés előidézése.* A hulla megmutatása, a tetemre hívás néha beismerésre bírja a gyilkost, de többnyire hidegen hagyja. Nagyobb hatása van, ha azt mutatjuk meg neki, hogy tetlenek mily következménye van, másoknak mily fájdalmat okozott; p. o. özvegy vagy árva jajgatása.

Körmenden, a vácoson kívül egy munkás este, hazatérőben munkástársát néhány forintjéért megölte és kirabolta; legadta a tettet akkor is, a midőn a még mindig a helyszínén fekvő holttesthez vezették, de midőn a kiszállott bizottság után a meggyilkolt felesége is kijött és jajgatva borult férje tetemére; a gyilkos megrendült és beismerte a tettet.

E módokon kívül a gyakorlatban még fordulnak elő olyanok, a melyek eredményesek lehetnek, de a tisztességbe ütköznek, p. o. lelki kínzások, féltékenység, bosszúvágy felkeltése, valótlan állításokkal való ellenmondásba keverés. Ezekről óvakodni kell, mert mint minden túlkapás és durvaság, lealacsonyítja a nyomozást teljesítő egyént, az intézményt s megnehezíti feladatunk teljesítését.

3. A beismerés.

Gyakran megesik, hogy a gyanúsított olyant is beismer, a mit el nem követett. Egyszerűbb esetek annak azok, a mikor a gyanúsított ezt ravaszszághból teszi: teli időben a fogházba akar jutni, vagy más valaki helyett akar bűnhődni. Nagyon gyakori azonban az az eset, hogy a beismerés megzavarodott elmével történik. Ezek az esetek annál veszélyesebbek, mert az ily megbetegedések máskülönbön nem vehetők észre, úgy hogy a beismerő a nem orvos, laikus előtt rendszer elméjünök tűnik fel. Egyes mérgezők következtében (gombamérgezés, szénigázmérgezés) is helytelen beismerések szoktak fellépni. Ezekre különösen vigyázni kell; egyedüli óvászor ellenük a tett körülményeinek pontos kiderítése; legkijobb aggály esetén — a mint azt a Csendőrségi Szolg. Ut. 112 § a is előírja — az aggályos észlelésről a kir. ügyészségnek jelentést kell tenni.

Marburgban (Dél-Styria) 1903-ban nagy feltűnést keltett az úgynevezett emberévő: Bratuscha Ferencz praasdorfi vinczellér esete. Ez az ember az 1901. évben lefolyt eljárás során a csendőrség előtt, a vizsgálóbíró előtt, sőt a főtárgyaláson is beismerte, hogy gyermekét, az 1900. április 16-án eltűnt 12 éves Johannát megölte, elégette és husából evett. Találtak birtokában véres ruhát, de elmulasztották a vért megvizsgálni. Beismerése alapján a marburgi es. kir. törvényházak halálra ítélte, de kegyelmét kapott. Még a halálon ítélet meghozatalakor sem hangoztatott tagadást. 1903 augusztusában Krajnában a gurfeldi es. kir. járásbíróség tartóztatott egy csavargó tolvajleányt, a kiről kiderült, hogy az eltűnt Bratuscha Johanna. Apját újrakezítéssel folytán felmentették a az új eljárás megállapította, hogy teljesen teholódott egyén, a ki az emberévő kannibálokról olvasott a ez irányította beteges beismerését.

4. A szívatelés (szimulálás).

A szimulálás a beteges beismerésnek ép ellentéte: a gyanúsított, hogy ne keljen beismerésre; betegnek tettetni magát. Ezekkel szemben is óvatosnak, figyelmesnek kell lenni, hogy őket leleplezhessük. Ha csak lehet, forduljunk ily esetekben orvoshoz, de midőn a nyomozó közegeknek nincs mindig orvos, a közelében, közlök egy-néhány utbaigazítást.

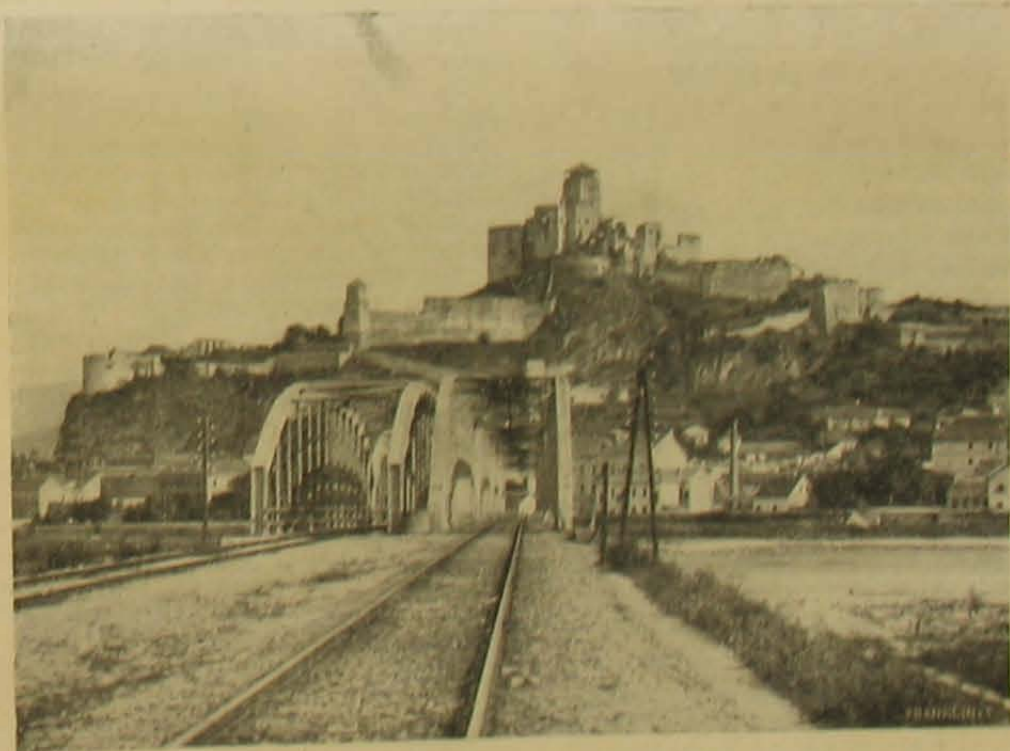
a) *Szélsőség szimulálása.* Ennek a felismerésére legelőszörőbb a gyanúsítotthoz intézett beazéd alatt ar-

Ha fáj a feje ne téovázzuk, hanem használjon azonnal **Bereivás-pastillát**

mely 10 percz alatt a legnagyobb mértékű fejfájást elmulasztja. — Árja K. 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti: Beretivás-Tutina gyógyszer-és Készlet-gyártó. Orvosok által ajánlja. Háson dörözéki ügy. postai szállítás.

Csojtho.

Trancsón.

Vágvölgyi képek.

czát folyvást figyelni. Ha nem siket, akkor valami szempillantással, nem tetsző fej vagy kézmozdulattal bamarosan elárulja magát. Sikerre vezet az is, ha báta megett a földre toppantunk, vagy valami tárgyat, széket a földre dobunk. Az igazi siketnéma ezt megballja vagy legalább is a zörejt érzi s megfordul; a szimuláns ezt is tettet, hogy nem ballja s ezzel árulja el magát.

Ugyanez áll a siketnémákra, mert a siketnéma többnyire csak siketen született, vagy korán megakietült lebet.

Ha tehát az egyén némának tettet magát, akkor siketiséget is kell tettetnie, mert olyan eset, hogy valaki későn némult meg, oly ritka, hogy alig fogja valaki ezt szimulálni.

b) *Eskőr (epilepsia) szimulálása.* Ez a bűnügyekben ép oly gyakori, mint a katonaságnál az ujonczok között s a felismerése elég nehéz, mert sokan jól utánozzák. Főbb jellemvonásai a következők:

1. Gyanus már magában véve a roham akkor, ha ép valamely fontos pillanatban tör ki, p. o. a letartóztatás vagy a kihallgatás kényes pillanatában, bár itt nem szabad elfeledni, hogy ez izgatott pillanat legalkalmasabb a valódi eskor kitörésére is.

2. Jellemző az esés módja. A beteg zuhan, bárhová is esik s nem óvja magát az ütődéstől. A szimuláns összerogy, de előretartott kezével vagy könyökével vigyáz, hogy meg ne üsse magát; ha megütötte magát, arczát elhuzza vagy a fájdalmat másképp elárulja.

3. Az igazi eskóros egyáltalán nem, vagy egy kiáltásra fakad mikor összeesik. A ki többször vagy éppen buzamos ideig kiabál, az biztosan szimulál.

4. Az igazi eskóros izmain merevgörccsöt kap. A szimuláns kapkodik, rázza magát, reszket, de az izomgörccsöt nem képes utánozni.

5. Az eskóros arcza feltűnően halvány, utóbb kékes-vörös lesz. Ezt nem lehet tettetni.

Azt jegyezzük meg, hogy majd minden igazi eskóros hazudik, erőszakos és bigott. A valódi eskor eseteiben azonban emberi kötelességünk a szerencsétlenül segíteni: vigyázni, hogy meg ne sértse magát s czélszerű fogai közé, nehogy nyelvét elharapja, valami ruganyos tárgyat: rubadarabot, gummit, dugót tenni, a mig orvosi segély érkezik.

c) *Ájulás. szinlelése.* Legjellemzőbb az ájulásra a hirtelen és mély elbalaványodás, a mit nem lehet utánozni. Ha pedig az elájult szemével pislog: akkor biztosan tettet.

d) *Bárgyuság vagy elmebetegség szinlelése.* Hogy a gyanusított magát bárgyunak tettet, de nem az, azt kétféleképp vehetjük észre. Vagy abból, hogy egyes kijelentései értelmesek és ravaszok s csak egyesek bárgyuk, vagy pedig csak a beszéde bárgyu, de tekintete értelmes. Többnyire ez árulja el az elmebetegség szinlelését

is. Ez az utóbbi rendszerint csak az eljárás későbbi stadiumában fordul elő, mikor a letartóztatottnak már volt ideje a czellában kieszelni. Ha a nyomozás elején fordul elő, rendszerint oly ügyetlen, hogy azonnal fellebet ismerni.

A nemrégiben letartóztatott Szekeres postaszolga a rendőrség előtt azzal szimulálta az örültséget, hogy a kezébe esett ruhakéfére ráfogta, hogy boros palaczk, a pamlagra pedig, hogy boros hordó.

Hogyan semmisítünk meg lőport, robbantószerket és lőszert?

A lőpor, robbantószerke és lőszer megsemmisítésének szükségét különböző okok előidézhetik s ezért az alábbi sorok szolgáljanak utmutatásul, hogy a megsemmisítés mikép eszközöltessék a legezészerűbben. Megjegyeztetik, hogy robbantószerke és lőszernek, nevezetesen olyanok megsemmisítésére, melyek lobbanékony robbantóanyaggal töltvek, ne mindenki érezze magát hivatottnak, mert ezáltal nemcsak veszélynek, de szigoru büntetésnek is teszi ki magát. A legtanácsosabb robbantószerke, dinamittöltvények, tűzérési lövedék stb. találását az őrsparancsnokságnak (községi előljáróságnak) bejelenteni, mely aztán a szükséges intézkedéseket megteszi.

a) Fekete lőpor. Kisebb mennyiségű fekete lőport úgy semmisítünk meg legjobban, ha egy vízzel telt edénybe öntjük, rövid ideig állni hagyjuk s aztán a maradványt kiöntjük, például virágágyra, hol mint trágya is basznót hoz. A fekete lőport folyó vagy álló vízbe is öntetjük és további sorsára bízhatjuk. A víz ugyanis a lőporban levő salétromot feloldja és kivonja, miáltal a lőporsemcsék szétesnek s a robbantó erő megsemmisül.

Ha a lőpor oly nagy mennyiségű, hogy abból a salétromot kivonatolni érdemes, akkor a lőporból a salétromot egy kádban kilugozzuk, a leöntött oldatot elföldeljük s így nyerjük vissza a salétromot.

Ha nagyobb vizek nem volnának közelben, vagy a salétromot nem akarnók kilugozni, úgy a lőport elbambasztjuk, a mi a következőkép történik. A lőport egy szabad, lehetőleg kopár, a közlekedéstől távolabb fekvő térségen, folytatólagosan hosszú vonalban a földre öntjük és pedig lehetőleg a széliránnyal egy vonalban. A lőporba azon az oldalon, honnan a szél fuj, egy, körülbelül fél méter hosszú gyújtószineget dugunk s azt földdel vagy kövel megrögztítjük. A gyújtószineg szabadon maradt s könnyebb meggyulladás czéljából rézsutra vágott vége ugyanily módon megrögztitendő. Ez egy nagyon ajánlatos óvrendszahály, melynek figyelembe nem vétele már sok szerencsétlenséget idézett elő. A gyújtószineg ugyanis gömbölyű tekeresbe van összekötve s az a sajátsága, hogy kiegyenítés után is még összetekerődzik; ha tehát a gyújtószineg meg nem rögztített végét kézben tartva meggyújtjuk s eleresztjük, megtörténhetik, hogy a gyújtószineg égő vége a lőporba csapódik bele s azt — mielőtt magunkat biztonságba helyeztük volna — meggyújtja, miáltal aztán elégszünk kikerülbetetlen.

A gyújtószineg rézsutos vágással feltárt belét vihar gyujtóval gyujtjuk meg s magunkat széllel szemkőz

Merkur kerékpárok

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárakból 20 kor., alkatrészekből és gummikból 20% árengedm. részesülnek. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld

DÉRY EDE

legfinomabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljes jótállással. Csekély havi részletfizetéscsre. — Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. — kerékpár és varrógép nagyraktár

SZEGED.

20—30 lépés távolságra biztonságra helyezve, bevárjuk a lőpor föllobbanását.

Egy meter gyújtózsineg körülbelül 120 másodpercziig ég. Az alkalmazott gyújtózsineg hosszúsága szerint tudjuk tehát mindenkor, hogy a föllobbanásnak mikor kell bekövetkeznie. Ha az kimarad, úgy a gyújtózsineg kialudt; az újbóli meggyújtással azonban biztonsági szempontból legalább is öt percziig várni kell.

Nagyobb mennyiségű lőpor elbarnasztásánál a lőport egy és ugyanazon égési helyre önteni szabad. Az első égési helyen ugyanis fű vagy fadarabkák parazsa maradhat hátra, melyek által a lőpornak öntés közbeni meggyuladása következne be. Óvakodnunk kell a fekete lőport — még kevés mennyiségben is — gyufával meggyújtani, mert ezen eljárás némelyeknek, ha nem is nagyobb megégéseket, de megégett kezeket már okozott.

b) Füstnélküli lőpor és lőporgyapot nem több, mint 8% víztartalommal. Füstnélküli lőport és nedves lőporgyapotot csak elbarnasztással lehet megsemmisíteni. Az előkészületek ugyanolyanok, mint a fekete lőpornál; a gyújtáshoz azonban gyújtózsineg alig használható, mert a meggyuladás a legtöbb esetben nem fog bekövetkezni, ezért tehát a lőpor vagy lőporgyapot szél felőli végére egy újságdarabot teszünk olyképen, hogy a papir fele szabadon feküdjön; a papir lőporon fekvő részére lőport vagy nedves lőporgyapotot teszünk és a papiron fekvő részét vihargyújtóval meggyújtjuk; ekképen a meggyuladás nem fog kimaradni. A lőpor és lőporgyapot csak lassan ég el, s így vihargyújtóval közvetlen minden veszély nélkül meggyújthatók. Száraz lőporgyapot azonban ép úgy kezelendő, mint a fekete lőpor.

c) Dinamit. A dinamit a fekete lőporhoz hasonlóan hamvasztható el, melynél azonban nagyobb elővigyázat tartandó szem előtt, mert a dinamit fokozottabb lánggal hamvad el s e közben durranások is következhetnek be. A dinamitot tehát legajánlatosabb robbantó gyutaccsal eldurantani.

A gyutacs egy durranó higánnyal töltött robbantógyutacsból és a gyújtózsinegből áll. Az egyik végén simára levágott gyújtózsineget a durranó elegyig a gyutacsba elővigyázattal betoljuk s a gyutacsot felső szélé-től 5 mm.-nyire a gyutacsfogóval becsipjük.

A gyújtózsineg szabadonmaradt végét könnyebb meggyújtás céljából részet levágjuk, a dinamitba a gyutacs átmérőjének megfelelő vastagságu fadarabot lyukat nyomunk, melybe a gyutacsot betoljuk s a gyújtózsineget meggyújtjuk. Ha több dinamittöltény volna megsemmisítendő, úgy ezeket sűrűn az elkészített töltény köré rakjuk s azután körülbelül 50 méter távolságra távozunk a töltényektől.

d) Egyéb robbantószer. Egyéb robbantószer, u. m. pikrinsav, trinitrotoluol és a legtöbb ammonsaléttromos robbantószer, mint az ammon, dahmenit, roburit, progressit, savier és Glück auf robbantószer, melyek egyáltalán nem, vagy csak nehezen égnek, elbarnasztás által nem semmisíthetők meg.

Ezeket — a mennyiben, mint minden ammonsaléttromos robbantószer, veszélytelen, vízben nem oldódó anyagot, például trinitrotoluolt vagy nitroglycerint tartalmaznak — vízbedobás által megsemmisíthetők nem volnának — szintén robbantógyutaccsal kell eldurantani, a mi akképen történik, mint a dinamitnál, csak hogy ezeknél erősebb gyutacsot kell alkalmazni.

A kereskedelemben 1—10. számú gyutacsok vannak forgalomban, melyek 0.3—3.0 gr.-nyi durranó higány-

nyal töltvék. Némely robbantószerhez vannak ezenkívül még különleges robbantógyutacsok is, melyek erőben a legerősebb robbantógyutacsot is túlhaladják; a megfelelő gyutacsot tehát a dologban járatos egyénnel kell kiválasztani. Így például az ammonal és robosithoz 6. számú és 1 gr. töltetű, dahmenithez a 7. számú és 1.5 gr. töltetű, a westfalit-hoz a 8. számú és 2 gr. durranó higánnyal töltött robbantógyutacs szükséges.

Bányavidékeken többzör fordulnak elő dinamit- vagy egyéb robbantószer-lopások, miket aztán a tettes felfedezéstől félelmében magától eldob. Az ily tárgyak megtalálója a legtöbb esetben nem is sejtí, hogy mily veszélyes leletre bukkant, azért a dinamit- és egyéb robbantószer-töltények ismertetése a következőkben foglaltatik:

A bányászati célokra gyártott robbantó töltény hegyer alakú körülbelül 4—13 cm. hosszú és 16—70 mm. átmérőjű. A robbantószer többnyire fehér vagy színes pergament vagy pergamentbe hasonló s parafinnal áztatott papírba van burkolva, mi által zsiros tapintatu. A papir rendszerint azon gyár czimbélyegzőjét viseli, a hol a töltény gyártatott, „Robbantószer gyár” vagy „Dynamit” (Sprengstoffabrik) felirattal. Az ily papirtekerés találója, ha azon ily feliratot lát, biztosan felteheti, hogy az robbantószer tartalmaz. A papíron még ezenkívül számok és más jelek is vannak. A czimbélyegzőben rendszerint a robbantószer neve is fel van tüntetve, a mi azonban a legjamborabb név alatt annyi van forgalomban, hogy a laikus nem tudná megmondani, hogy a papir mit tartalmaz. Némelykor egy papirburkolatba több töltény is van egyesítve, a mikor is a burkolat gyanta vagy viaszból készült sárga, egész piszkosbarna színű burkolóanyaggal van átvonva.

A legtöbb dinamit tézstaszerű és gyurható, a kieselgur-dinamit ellenben sárga, nedves s finom szemcséjű homokhoz hasonlít, olajjal van keverve, s mint egyáltalában valamennyi dinamit, zsiros tapintatu; ha azonban a dinamit fagyva van, a mi +8° C-nál már bekövetkezik, az utóbbi ismertetőjelt eltűnik.

A többi robbantószer többé-kevésbé porszerűek vagy finom szemcséjűek, mindenféle színárnyalatban, úgy hogy eredetüket még a szakember sem tudja megállapítani. A laikus tehát jól teszi, ha csak a burkolaton levő feliratot veszi figyelembe s a találtakat a szerint kezeli.

e) Tölténygyutacsok. Kisebb mennyiségű gyutacsot a vízbe dobunk, a hol elromlik. Nagyobb mennyiségűt a következőképen hamvasztunk el. A gyutacsokat tíz darabként egy fődövel ellátott vasserpényőbe teszszük s azt a szabadban rakott tűz fölé helyezszük, a mibeztéglából egy kis tűzhelyt építünk. A gyutacsok, a mint a durranó higány elpattanó hőmérséklete beáll, a mi 186 C. foknál történik, elpattognak. Óvakodni kell a fődöt idő előtt levenni, miután a gyutacsok nem egyszerre, hanem egymásután pattognak el. Gyutacsok, löszér és egyéb robbantószer elásása mellőzendő, mert nincs kizárva, hogy későbben avatatlanok általi utánasítás közben szerencsétlenség történik.

f) Sörétes töltények. Ismeretlen eredetű sörétes töltényeket, melyeket nem akarunk ellőni, vagy olyanokat, melyek a nedvesség beátása által hasznavehetetlenné váltak vagy olyan bibáik vannak, melyek a használhatóságot befolyásolják, alkatrészeire szétzedjük a így a használható részeket még felhasználhatjuk. Ha a töltényhüvely újbóli használatra többé nem alkalmas

A mindennapi kenyérnél fontosabb a háziasszonynak a jó kávé. — Jó, izletes, zamatos, erős és sündus kávé csak a lehet főzni. A „Valódi PATRIA pótkávé” a legjobb nestermentényekből a leg gondosabban készült. előnye, hogy igen kiűs, nem savanyodik meg, így a főzet igen édes, tehát megtakarítás érhető el a cukornál. Bevásárlásánál csakis az igaz színmagyar „Valódi PATRIA Pótkávé” kérje, mely minden üzletben kapható és több első díjjal lett kitüntetve.

a löporűr felett keresztben, a felső részt pedig hosszában késsel felvágjuk s ekként a netán még használható töltetet kiszedjük; egyéb esetben, ha a töltényt újból töltetni akarnók, a töltény szélezését felnyitjuk s miután a söréteket kiöntöttük, a fojtást megfelelő műszerrel kibuzzuk; az így részben vagy egészen megrongálódott fojtást legjobb többé nem basználni. A löportöltetet gondosan eltávolítjuk s fentiek szerint megsemmisítjük. A tölténygyutacsot, ha a töltényhüvely fekete löportöltésre még alkalmas, fegyverben eldurantjuk.

g) Kisebb méretű golyós töltények. A lövedéket fogóval a töltényből eltávolítjuk, a löport kiöntjük s a már leírt módon megsemmisítjük, a gyutacsot pedig fegyverben eldurantjuk. A golyós és sörétes töltényeket mély folyóba is dobhatjuk, hol egykönnyen fel nem találhatók, ezen módszer azonban kevésbé ajánlatos, a mennyiben ekként az esetleges fém is veszendőbe megy.

h) Tüzérségi lövedékek. Előfordul néha, hogy kincstári vagy magántulajdont képező tüzérségi lőterek közelében, a lőtér körletén kívül favágók, vadászok, eprézők vagy más személyek élesen töltött, de fel nem robbant tüzérségi lövedéket találnak. Az ily lövedéket robbantás vagy illetékes helyre való szállítás végett felvenni — tekintettel az ezzel öszekötött nagy veszélyre — semmi körülmények között sem szabad. Az ily lövedék érintetlenül helyén hagyandó, a hely pedig, hol a lövedék találtatott, akként jelölendő meg, hogy az onból mindenkor feltalálható legyen s a lelet a legközelebbi előjárásának bejelentendő, mely a lövedék megsemmisítésére a szükséges intézkedéseket megteszi.

Az ily lövedékek robbantása által semmisíttetnek meg. A robbantás rendszerint csak gyakorlott egyén által foganatosíttatik ugyan s magánszemély nem is jut abba s helyzetbe, hogy lövedéket megsemmisítsen, mégis, hogy egy ily lövedékrobbantás mikép megy végbe, tájékozásul az alábbiak szolgálnak.

Fel nem robbant tüzérségi lövedékek robbantására ugynevezett robbantótestek használatnak. Ezen testek 200 gr. préselt pikrinsavból állanak, papírba vannak burkolva s paraffinréteggel áthuzva. Az egyik oldal közepén hengeralaku csatorna van bepréselve, mely a robbantógyutacs befogadására szolgál.

A kisebb méretű robbantandó lövedékre egy, a nagyobb méretűekre pedig két, esetleg három robbantótestet teszünk akként, hogy azok egymást érintsék; a robbantótestek a gömbölyű lövedékről való leesésének meggátlása végett pedig a lövedék körül homokot vagy gyepet rakunk. Ezek után egy 1 kg. töltetű gyutacsból ék megfelelő hosszú gyújtószinegből kanóczot csinálunk s azt a közepén fekvő robbantótest csatornájába illesztjük bele. Annak meggátlására, hogy a felrobbant lövedék szilánkjai személyeket veszélyeztethessenek, a robbantási hely körül örök által egy köralaku biztonsági öv alakítandó, melynek átmérője a robbantandó lövedék nagyságához képest 500—1000 méter között váltakozik. A gyújtószinag hosszúsága is ehhez képest akkorára legyen szabva, hogy a robbantást eszközlő egyén — ha egyéb elégséges fedezet a közelben nem volna — a biztonsági övet elérhesse.

KÉPEINKHEZ.

Vágvölgyi várak.

A magyar lovagkor romantikája az ország egyik részén sem hagyott annyi emléket, mint a Vág völgyében. Ott portyáztak egykor, Trencsén várából kiindulva, Csák

Máté emberei, erre volt Giskra csehjeinek legtöbb sásfészke, a hol a martalóczok veszély idejére meghúzódtak, míg Mátyás kemény ökle szét nem riasztotta s a fegyverem jármába nem fogta őket. Csejthén lakott a régi Magyarország legszörnyőbb hírű aszonya, Báthory Erzsébet s a Vág sebes vizében fehérre mosdott leánykákön töltötte ki vérszomjazó örült szenvedélyeit.

A mint a gyönyörű kis magyar alföldről a vasut befordul a Vág völgyébe, sorban egymás után emelkednek a hegyek tetein a régi középkori várak romjai. Lípótvár egykor nagy katonai erősség, ma egy zord fegyház, Temetvény, az Ujlakyak, Thurzók, majd a Bercsényiek vára, az ősi időkben elvesző múlttal, — innen menekült Franciaországba a kurucz ügy vesztén Bercsényi Miklós. Csejthe, melynek falait harmadfélezáz cseh martalócz vére festette be 1465 ben, Mátyás vezérének, Magyar Balásznak hadai nyomán. Látták e várak Rákóczi is s csak az utána következett korban lett belőlük düledező rom. Feljebb, már a trencsényi határban Beczkó, melyet Stibor vajda tett emlékezetessé kegyetlenségével s a monda szerint tragikus halálával, Trencsén, melyben Csák Máté, Stibor vajda, Szapolyai János váltották fel egymást mint várnak; Mátyás király itt várta meg első feleségét, a cseh Podiebrad Katalint, később Szapolyaitól elragadta s föl is égette Ferdinánd vezére, Katzianer, aztán az Illésházyak kezére került, ma egy francia eredetű grófi családé. Még följebb a romantikus fekvésű Budatin, a hol az Arany János költeményéből ismert monda szerint az öreg Szunyog a sziklába vájt odúba falaztatta leányát, a szép Katalint, a miért nem akarta elfogadni s kijelölt vőlegényt.

Sehol ennyi s emléke a homályba vesző multnak, mint itt a szeszélyes Vág táján. A legutolsó nagy történeti esemény, melynek színhelye volt, a Rákóczi-felkelés volt, a melynek e vidék volt a központja. Érsekújvár a főhadiszállás, itt gyűjtötték össze a hadakat s innen indultak portyázásaikra. Csákay László a Vágvölgyéből való volt, vitézi tetteinek, későbbi árulásának, majd elfogatásának s kivégzésének ez a vidék volt színhelye. S a Vág vize mellett vonultak fel lelkes reményekkel telve a kuruczok Trencsén alá, hogy aztán csüggedten vonuljanak vissza.

Azóta harcoktól csöndes e vidék, csak a béke munkájának él a vidék népe, mely túlnyomó részben tót ajkú ugyan, de ajkán ma is élnek még a régi hagyományok, mondák a várak urairól, dalok a kurucz világról.

HIREK.

Alapítványi hely az Erzsébet tüdőbeteg sanatoriumban. A m. kir. honvédelmi miniszter urnak folyó évi február 21 én kelt 20422/5. számú rendelete szerint, a magyar szent korona országai vörös kereszt egyesületének igazgatósága a budapesti Erzsébetkirályné tüdőbeteg sanatoriumban fennálló ágyalapítványát, a folyó évben, közös hadsereghelyi folyamodó hiányában, a m. kir. honvédség, illetőleg csendőrség legénység részére ajánlotta fel. A szabad hely az idő előrehaladottsága miatt, az alapítóoklevélről eltérőleg április, május és június hónapokra adományoztatik. A honvédekatonai orvosi véleményvel felszerelt folyamodványok a pályázók által szolgálati uton legközelebb folyó évi márczius hó 20-áig a honvédelmi miniszter urhoz terjesztendők fel.

Egy nemzetközi betörő elfogatása. Czimmermann Ernő szatmárnémetii őrsbeli csendőr ezimzetes őrsvezető szolgálatteljesítés közben, február 17-én éjjel 11 órakor

Pusztai Gyula nemzetközi betörőt az utcán feliamerte, s azt találat nélküli lőfegyverhasználat után elfogta.

Ellenszegülések. Király Sándor I. Zalamegye pákai őrbeli csendőr szolgálatteljesítés közben Páka községben, február 23-án hajnalban, Bekk Károly ellenszegülővel szemben szuronyfegyvert használt. Benkő Ferencz kudeiri őrbeli csendőr pedig február 21-én hajnali félöt órakor Jakab György és Török Pál kudeiri lakos ellenszegülőikkel szemben, szintén szuronyfegyvert használt. A torontálmegyei Nagykomlós községben pedig február 21-én este 9 és 10 óra között Rakovicz József nagykomlói őrbeli csendőr, Krajován György ottani éjjeli őrrel szemben alkalmazott szuronyfegyvert használatot. Az okozott sérülések mindhárom esetben könnyebb természetűek voltak.

Házasság. Kertész Jenő főhadnagy, az eperjesi 1. szakasz parancsnoka, 1909 január 23-án Szobránczon, Szniesteák Gizella Zsófia urbölggyel házasságot kötött.

Kérelem. A pestmegyei Izsák községben állomásosó Burka Ferencz csendőr ezimzetes őrsvezető kéri Szlankó Mihály és Molnár Máttyás csendőröket, a kik a cs. és kir. 13. huszárezrednél szolgáltak, hogy állomásbelyeiket vele közöljék.

Adományok a nyugdíjptóló egyesület javára. A folyó évi február hó 20-án Kecskeméten a helyőrség altiszti kara táncvizigalmat rendezett, melyen Székely Herman járőrőrmester, Csipkala István törzsőrmester és Simokov István ez. őrmester is résztvettek. A táncvizigalom után fenmaradt tiszta jövedelemből nevezett altisztek a reájuk eső hányadot, azaz 106 korona 46 fillért Hunyetz Károly százados ottani szárnyparancsnok ur engedelmével a létesítendő alap javára beküldötték. Ezzel a már gyűjtött összeg 251 korona 16 fillérré emelkedett. Feleslegesnek tartjuk ezen szép és dicséretreméltó tettnek bővebbi méltatását, kívánatos volna azonban, hogy ezen nemes cselekedet minél több követőre találna.

KÜLÖNFÉLÉK

A soványítás. Sok elhízott ember, a ki mindenféle erőltetett soványító kúra hatása következtében tíz vagy akár több kilogrammot is veszített nébány bét alatt testeulyából, nagy megütközéssel tapasztalja, hogy a mint régi életmódjához visszatér, testsúlya igen hamar gyarapodni kezd, míg igen rövid idő alatt belyre nem áll a status quo ante, sőt akárhányszor tetemes súlyszaporodást is mutat mérlege. Az ilyen soványító kuráknak, melyeknek azonkívül a szívre is igen káros hatása van, nincsen semmi értéke. Bons berlini tanár legújabb művében igen elítélően nyilatkozik az effajta soványító kurákról, melyek a gyors és szemmellátható hatás következtében meglepőek ugyan az első pillanatra, de állandó értékük — nem is szólva a szív kéréséről — nincsen. Az igazi soványító kurának olyannak kell lenni, hogy a soványodás állandó maradjon. Bons tanár szerint naponként bús grammm zsírfelvétel egy év alatt bét nyolez kilogrammot tesz, a mi az emberi test súlyának egy év alatt tizenegy kilogrammal való szaporodását jelenti. Éppen így igen csekély, majdnem alig számbevehető redukálása a tápláléknak egy év lefolyása alatt már igen jelentékeny testsúly-fogyasztást hozhat létre. A testmozgásra különös tekintettel kell lenni, a meny nyiban, ha naponta keveset is, de minden nap mozogjunk valamit. Egy órai sétálás, öt-hat kilométernyi sebességgel óránként, felemészt egy hetven kilogramm súlyú embernél tizenhat grammm, hat kilométer órán-

kénti sebességnél pedig harmincz gramm zsírt. Egy egész évre tebat ilyen körülmények között hét kilogramm zsírvészteség esik. A zsír fogyása karóltve jár az izomzatnak szaporodásával is. Ha már most a táplálék csekély redukálását, melyet az emberi szervezet alig érez meg, nyomon követi a naponkénti, állandó és rendszeres mozgás, úgy a szervezet kettős irányban is veszít föléleges zsírmennyiségéből (melyet mint föléleges táplálómennyiséget a bőr alá mintegy beraktároz), a nélkül, hogy ebből bármely szervre nézve is valami kellemetlenség háramlana. Ennek a raczionális soványító kúrának ezenfelül még az a haszna is megvan, hogy a soványodás állandó a kúra alatt, végezheti mindenki rendszeres foglalkozását, sok pénzébe nem kerül és mindenki használhatja. Bons tanár szerint a folyadékfölvételnek korlátozására nincsen szükség, mert az ő tapasztalata szerint a folyadéknak a szervezettől való megvonása a zsír feloldását semmiképen sem segíti elő. Ha az ilyen kúra alatt egyidőre fönnakad a zsírfogyatkozás, úgy időről-időre egyegy huszonnégy órás koplalást végeztet a soványodni akaróval, melynek azután rendszerint megvan a kívánt hatása. Újabban az úgynevezett Karell-kurának is sok követője akad. Főleg súlyos szív-betegeknél alkalmazzák ezt a kúrát, mely abból áll, hogy a beteg abszolút nyugalomban van, ágyban fekszik és négyszer naponta 200 gramm tejet kap tápláléknak. Ennek a kúrának az a nagy haszna is megvan, hogy a beteg szívét az aránylag igen csekély táplálékanyag-fölvétel miatt a lehetőség szerint megkíméli. Karell kúrát alkalmaznak még közvényeseknél és vese-hajosoknál is.

A fonográf mint bizonyító eszköz. Michigan államban a polgári ügyekben ítélkező esküdttöróság előtt bizonyító eszköz gyanánt szerepelt a fonográf. Egy szállodás kártérítési keresetet indított a szálloda mellett elvonuló vasút igazgatósága ellen s hogy azt a nagy zajt, a mit a vonatok robogása okoz, az esküdtek előtt elképzeltesse, fonográfot szólaltatott meg. Az ottani bíróságok az ilyen bizonyító eszköz alkalmazhatóságát általában elismerik.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, kéziratos vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem állható. Kérjék emélfogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdézőköntéseknek eleje vétessek. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

J. csendőr Majszin. 1. A haditengerészet tisztjei és a gyalogság őrmestereirol egyenrangú altisztjeinek rendfokozati jelvényei a kabát ujjaik körülfutó arany, illetve selyem paszománykákból állanak. A többi altisztek a matrózgallér hátrészén viselik a csillagokat. 2. Gyilkosságot nemcsak haszonszerzés, hanem hosszabból is el lehet követni, azonkívül van még köjgyilkosság is. 3. Kérdés: Mi a különbség gyilkosság és szándékos emberölés között? Válasz: Gyilkosságot követ ol az, a ki valakit előre megfontolt szándékból öl meg; a szándékos emberölésnél az előre megfontolt szándék, ki van zárva.

22. 1. Nem, csak kivételesen és legfelsőbb kegyelemből. —
2. Igen. 3. A 2. pont alatti folytán tárgyaltan.
Kinerültek. 1.—2. Szolgálati ügy. Eljenek panaszlási jogukkal. 3. A mennyiben a batárrendőrségnél üresedés lesz, a vonatkozó pályázatot idejekorán mi is közölni fogjuk, abból azután megtudnak mindent.

Vezényelték. 1. Már azóta megkapták. 2. Katonátlan kérelem volna.

Dráventi csendőr. A mennyiben az III. szab. 42. §. 2. pontjában foglaltak fennforognak: igen. 2. Még korai.

Zentai őrs. Az idej zsebkönyv 292—294. lapoldalán közzétett táblázatok rovatai minden egyes — esetleg előfordulható — esetet ölelnek fel; azoknak hővebb magyarázatára a pótlókkal való illusztrálására helyünk nincs.

Albert őrsvezető. Hivatalból üldözendő.

F. őrsv. Quota = hányad; philosophia = bölcsészet; gyarmat (magyar szó) = egy államnak más világrészen levő területe. Pl. Angliának Ausztráliában levő birtokai: angol gyarmatok.

Censura = felülbírálat. (Az ön által is említett időben a napi lapok megjelenésük előtt az ezen célra kirendelt hivatalos közegek által felülbíráltattak és csak azután jelenhettek meg.)

Sóhátí őrs. Nagy-Károly.

Viola. 1. Nem hiszszük, nincs azonban kizárva. 2. Kérdése még korai.

Erdeklődő. A védtörvény 23. §-a szerint: „a honvédségbe önként beléphet minden belföldi egyén, ki hadkötelezettségének eleget tett és sem a közös hadseregénel, sem a hadilengerezet-nél szolgálati kötelezettség alatt nem áll.”

Vitatkozók. Magától értetődik, hogy alázatosan jelent.

V. csendőr Gyergyóholló. Szolnok.

9999. 1. Szolgálati ügy. 2. Nem.

Mellőzött. Legközelebb.

N. F. V. T. 1. Csak a városi csendőrségre vonatkozik. — 2.—3. Később.

Kiváncsi. Tudassa velünk sorjajegye számát, akkor megadjuk a választ.

Hóvíhar és Kitarító. Nyugdíjban részesül.

201. Szolgálati ügy.

I. E. csendőr. Biharpüspöki. Ha ön a „Baptistákat” érti, akkor a részletezett ügy — nem állván törvényeinkkel ellentétben — hivatalos beavatkozás tárgyát nem képezheti.

Hegyvidéki. Már többször közöltük, hogy az őrs részére engedélyezett élelmi czikk szállítási átalány oszthatatlan illétéke az őrsnek; ha más is von az őrsön, az a családja részére szükségosa élelmi cikkeket az őrsével egyidejűleg szintén szállíthatja. A többi kérdéseit válaszra nem méltatjuk.

Dunamenti. Kérelmét szóbelileg az örekihallgatáson kell előadni; a többi előljáróinak a dolga.

Sz. J. őrsv. Felsőhárol. 1. Szolgálati ügy. 2. Azóta már megkapta a vezénylési pótdíj másfélszeres összegét.

B. F. őrmester. Levele nem fedi teljesen a valóságot, a mennyiben ön 1892 nov. 18-tól 1898 nov. 17-ig szolgált a testületben, a mikor is kilépett. Másodízben 1899 márczius 16-ától 1904 okt. 16-ig szolgált, a mikor igényjogosultsági igazolvány alapján a m. kir. pénzügyminisiterumba hivatalsszolgálat neveztetett ki, honnan 1905 szeptember 1-én kivételesen újból átvételezt a testületbe, még pedig az akkor még érvényben állott szabályoktól ugyancsak kivételes eltekintéssel mellett szolgálati pótdíjának folyósítása mellett. Hogy szolgálna tehát ön már újból 10 évet? Adja különben kérelmét szolgálati uton elő!

S. N. Titel. Kérdése még korai. Azóta már megkapták.

M. S. A szárnyparancsnokság döntését kérjük ki.

Elektrovitalizer. Kiszérelje meg, de nem hiszszük, hogy kérelme teljesíthető lenne; mert a csendőr kizárólag orvosi bizonyítvány alapján nyerhet egészségi tekintetéből hosszabb szabadságot.

777. Szolgálati ügy.
Sz. J. Telekönnyvi kivonat meglökendő; a telekkönyvi hatóság útján bekebelezés csak akkor kötelező, ha azt a kerületi parancsnokság megköveteli.

V. K. és Cs. 13. Sorsjegyei nem nyertek Tavas. Legyen türelemmel. Az Ön előtt még nagyon sok beküldött közlemény van. Ha rákerül a sor és megfelel, közölni fogjuk az Önét is.

Bánáti cz. őrsv. Ha a vizsgálat be lett szüntetve, vagy „nem bűnös-re szóló ítélet hozatott: a vizsgálati fogság tartama alatt megvont zsold és szolgálati pótdíjnak, a fogság tartama alatt felmerült élelmezési költség levonása után fennmaradt része, a vizsgálat alatt állottnak kifizetendő. A nem bűnös jelzés nem a vizsgálat alatt állottnak kifizetendő. A nem bűnös jelzés nem a fegyelmi fenytéssel megtorolt cselekményre, hanem arra a bűnfejtettre vonatkozik, a melylyel a vizsgálat alatt állott vádoltatott. Eneklfogva az említett illeték, a fegyelmi fenytés daczára is kifizetendő. Ha valaki ezt meg nem kapta, szóbeli vagy írásbeli jelenésben bármikor kérheti a ha elutasítottatnék, panaszszal élhet.

B. F. járásőrmester. „Garázdálkodó cigányok Somogyban” című czikke nem közölhető. Ha azonban magát a nyomozást érdekesen és tanulságosan leírva beküldi, közölni fogjuk.

P. J. őrm. „Az úruló ködmöngomb” cz. közleménye nem üti meg a mértéket s így nem közölhető.

Bisztravölgy. 1. Beküldött czikke nem közölhető. 2. A törv. rend. kivonatos gyűjteménye 128—140. lapjain ismertetett fegyver- és vadászati adó törvény szerint csak vadászatra alkalmas fegyver utáni kell adót fizetni, ha az vadászatra nem használhatik is. Magánosok által személy- és vagyonbiztonság szempontjából tartott, de vadászatra nem alkalmas löfegyverek, forgáspisztolyok után, melyeknek tartása több vármegyében engedélyhez van kötve, fegyveradó kivételre nincs, tehát fegyveradó igazolvány sem követelhető. — Ez különben a vonatkozó vármegyei szabályrendeletből is bizonyára kitűnik.

F. I. csendőr. Facset. „Néhány szó a házkutatásról” című cikkét, mintán ez a téma eddig már zsebkönyvekben, nyomozási kézikönyvekben és a „Vegyes közlemények” című műben is hasonló módon feldolgozva megjelent, új tehát semmi sincs benne — nem közöljük.

Többeknek. A lapunkat közleményekkel felkereső altisztoket és csendőröket felkérjük, hogy közleményeiket ne jelentés alakjában a papir minden oldalára, hanem fogalmazvány alakban, akként írják, hogy egy félívre lehetőleg csak egy hasáb szöveg kerüljön, mert a jelentés alakban teleírott ívek szövegének esetleges javítása és nyomdai szedése akadályokba ütközik és a munkát hátráltatja.

B. J. csendőr. Martonvásár. Nem.

O. J. őrsvezető Tibolddaróc. Az ön által is jelzett honv. min. rendelet világosan intézkedik; különben is szolgálati ügy.

S. Gy. Csak cs. és kir. tábornok létezik.

Sz. László őrsv. őrsparancsnok. A szárnyparancsnokság döntése kérendő ki; véleményünk szerint igen.

X. X. 1. A korozos zubbonyt meddig szabad viselni? A mig el nem szakad; ha azonban új, akkor át kell alakítani. 2. Előző lapunkban már tárgyaltuk.

B. csendőr. 1. Levegő-, csapadék-, hőmérők stb. 2. Lapozzon a zsebkönyvben egy kicsit, megtalálja valamennyit.

J. A. csendőr. 1.—2. Kérdezze meg őrsparancsnokát, az majd megmondja. Mi ilyen kérdések megfejtésével nem foglalkozunk.

Sz. J. cz. őrsv. Tarja. Feltétlenül a btkv. 336. §. 1. pontja alapján bírálendő el.

K. F. őrmester. Kérdéseit válaszra nem méltatjuk.

Kiváncsi 32. Nézze meg

Isztigum. 1. A csizmánának előírásosnak kell lennie. 2. Szolgálati ügy.

Brucker Győző Nándor és Társa
órás, ékszerész. GYŐR 33. sz.

A m. kir. csendőrségnek ingyen és bérmentve küldöm 500 képpel ellátott árjegyzékeket. Kedvező feltételek. — Feltétlen tisztességes kiszolgálás. — Csendőrségi megbízható órák 5 évi jótállással.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Áthelyeztettek:

1909. évi márczius hó 1-ével:

Márialaky Imre, VIII. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, az aradi 1. szakasz parancsnoka, hasonló minőségben az I. számú csendőrkerülethez Dévára az 1. szakaszhoz;

Baszler János, IV. számú csendőrkerületbeli főhadnagy homonnai szakaszparancsnok, hasonló minőségben a VIII. számú csendőrkerülethez Aradra az 1. szakaszhoz;

Garab Gyula, VIII. számú csendőrkerületbeli zászlós Gyuláról, ideiglenes szakaszparancsnoki minőségben a IV. számú csendőrkerülethez Homonnára;

Krausz Jenő, I. számú csendőrkerületbeli hadnagy a dési 1. szakasz parancsnoka, hasonló minőségben a VIII. számú csendőrkerülethez Gyulára;

Genery Arnold, VII. számú csendőrkerületbeli százados dévai szárnyparancsnok, ugyanazon csendőrkerületnél pótszárnyparancsnoki minőségben Brassóba;

Záray Ödön, VII. számú csendőrkerületbeli százados brassói pótszárnyparancsnok, ugyanazon csendőrkerületnél szárnyparancsnoki minőségben Dévára;

szentléleki *Hajdó* Márton, VII. számú csendőrkerületbeli főhadnagy dévai szakaszparancsnok, hasonló minőségben a III. számú csendőrkerülethez Kiskunfélegyházára;

Kneusel-Herdliczka Arnold, V. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, a pozsonyi 2. szakasz parancsnoka, hasonló minőségben a VII. számú csendőrkerülethez Dévára;

Glatz Ödön, III. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, a budapesti 2. szakasz parancsnoka, hasonló minőségben az V. számú csendőrkerülethez a pozsonyi 2. szakaszhoz;

Sólyom Antal, VII. számú csendőrkerületbeli hadnagy, hátszegi szakaszparancsnok, hasonló minőségben a III. számú csendőrkerülethez a budapesti 2. szakaszhoz;

Vincze Albert, III. számú csendőrkerületbeli hadnagy, kiskunfélegyházi szakaszparancsnok, hasonló minőségben a VII. számú csendőrkerülethez Hátszegre;

Todorcsák Lajos, VIII. számú csendőrkerületbeli hadnagy, a debreczeni 2. szakasz parancsnoka, hasonló minőségben a II. számú csendőrkerülethez Zombolyára;

Mallár Béla, II. számú csendőrkerületbeli hadnagy, zombolyai szakaszparancsnok, hasonló minőségben a VIII. számú csendőrkerülethez, a debreczeni 2. szakaszhoz;

Kolha Oszkár, VI. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, magyaróvári szakaszparancsnok, hasonló minőségben a II. számú csendőrkerülethez Orsovára;

Kosztka Agoston, VI. számú csendőrkerületbeli hadnagy, kezhelyi szakaszparancsnok, ugyanazon csendőrkerületnél és hasonló minőségben Magyaróvárra;

Jalsoniczky András, III. számú csendőrkerületbeli zászlós, ideiglenes szakaszparancsnoki minőségben a VI. számú csendőrkerülethez Kezhelyre;

báró *Orbán* Bódog, VIII. számú csendőrkerületbeli

zászlós, ideiglenes szakaszparancsnoki minőségben a IV. számú csendőrkerülethez, a máramarosmegyei 2. szakaszhoz.

Okirattal megdicsértettek:

A m. kir. honvédelmi miniszter úr által:

Hibil: Ferencz, m. kir. V. számú csendőrkerületbeli csendőr, egy a Duna jege alá került gyermek életének megmentése alkalmával tanúsított bátor és önfeláldozó magatartásáért, valamint egy nagyobb szabású lopási eset kiderítése alkalmával tanúsított leleményes, szakismeretre valló buzgó és eredményes eljárásáért.

A m. kir. honvédelmi miniszter úr rendeletére, a m. kir. I. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Nagy Miklós járásörmester,

Sigmund András ny. cz. őrmester,

Mánya Antal volt csendőr cz. őrsvezető és

Koronka Ákos csendőr cz. őrsvezető, egy rejtélyes gyilkosság tetteinek leleményességével és fáradhatatlan buzgalommal való kiderítéseért, valamint a közbiztonsági szolgálat terén a lefolyt két év alatt kifejtett eredményes működésükért.

Előléptettek:

1909. évi február hó 1-ével:

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:

Réthy András, *Németh* Zeigmond és *László* Mihály őrsvezetők, cz. őrmesterekké;

Stroia József és *Szűcs* Balázs czimzetes őrsvezetők, őrsvezetők ké.

Az öt évi tényleges csendőrségi szolgálat betöltése után:

A m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Lőrincz Sándor,

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Förizs Károly és *Ács* Lajos, továbbá

1909. évi február hó 15-ével:

a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Bekes János és *Guzdik* József csendőrök, csendőr cz. őrsvezetők ké.

Járőrvezetői jelvényvel elláttattak:

A m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Vargyas Antal, *Pásztor* Sámuel, *Vári* Zeigmond, *Szilády* József, *Mursán* György, *Biró* József, *Becze* Ilyés, *Miklós* Balázs, *Szász* Károly, *Ladányi* Ferencz, *Kiss* István, *Simon* István, *Károlyi* Ferencz, *Homonnai* Elek, *Nagy* Albert, *Pakucs* Ferencz és *Andrási* József csendőrök.

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:

Isányi Imre, *Maga* István, *Szovik* Antal, *Weber* Lénárd, *Kovács* László, *Herczeg* Károly, *László* János, *Nyeste* Miklós, *Dorogi* László, *Kereső* András, *Traiszta* Sándor és *Kiráti* József csendőrök.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Ávram József, *Üeges* György, *Szórád* Rezső, *Vágyó* Lázár, *Kvascsenis* Géza, *Dobrorodszky* Gáspár, *Kaszás* István, *Jeles* Ferencz, *Csiki* Zeigmond, *Jantosik* Ferencz, *Bognár* Dezső, *Várad* Imre, *Nasztal* Péter, *Princz* János, *Burus* Sándor, *Luicz* Ferencz, *Ertl* József, *Csőka* László, *Czifra* Ferencz, *Biró* Lajos, *Nagy* Lajos, *Pics* Ferencz, *Szecsődy* Miklós, *Pamothy* Imre, *Görög* István, *János*, *Izsóf* Alajos, *Bánóczy* Lajos, *Kalmár* Vincze,

Karácsony Lajos, Ollé István, Zimborás Péter, Zimmermann Jenő, Hugyecz Mihály, Mőnár János, Vendégh Gergely, Simion Oresztesz, Józsa László, Holbik Győző, Szkaesányi István, Kolozsvári Arnold, Dukai Imre, Somogyi Lajos II., Moldován Tivadar és Szalai Ferencz csendőrök.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:
Kovács Sándor I. őrsvezető, egy darab 10 koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítettett.

Névváltoztatás.

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:
Budin Mózes cz. őrmester vezetéknévét a m. kir. belügyminiszter urnak 1909 január 27-én 152072/VI szám alatt kelt engedélye alapján *Petőfi*-re változtatta.

A m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:
Kutajszky Mihály csendőr vezetéknévét a m. kir. belügyminiszter urnak 1908 decz. 22-én 127732/VI-a szám alatt kelt engedélye alapján *Rákosi*-ra változtatta.

A m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:
Clincin János csendőr vezetéknévét a m. kir. belügyminiszter urnak 1908 decz. 28 án 133400/VI-a szám alatt kelt engedélye alapján *Kelemen*-re változtatta.

Életmentési jutalomdíj.

A m. kir. belügyminiszter ur 1908. évi deczember 18-án kelt 123,893/V-a. számú rendeletével a következő életmentési jutalomdíjat utalványozta:

Forró Sándor gödöllői tiszti különítménybeli járás-őrmester részére két személy után 100, és
Holtzmann István gödöllői tiszti különítménybeli cz. őrsvezetőnek pedig egy személy után 50 K-t.

Pénzbeli megjutalmazás.

A m. kir. belügyminiszter ur, 1909. évi január 19-én kelt 5538/V-b. számú rendeletével a következő pénzbeli jutalmat adományozta:

a m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:
Véber Sándor őrsvezetőnek 150, Nyiri Imre és Lizi Antal csendőrök részére pedig 50—50 K-t.

Házasságra léptek:

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:
Mondovits Imre cz. őrmester, Kiss Rozáliával, 1909 jan. 30 án, Kossuthfalván.

A m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:
Varga István IV. őrmester, özv. Csapó Lászlóné szül. Huber Paulinával, 1909. évi február hó 4-én, Székesfehérváron.

Rillop Miklós őrsvezető, Wessely Adél Rozáliával, 1909 febr. 11-én, Gyertyánoson.

Tulner Imre cz. őrsvezető, Szabó Erzsébettel, 1909 febr. 1-én, Szekszárdon.

PÁLYÁZATOK.

Egy huszári állás Abauj-Torna vármegyénél. Fizetés 600 kor. Lakpénz 360 korona. Természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények Abauj-Tornavármegye alispánjához 1909. évi márcz. hó 15-ig.

Egy-egy őrnöki állás Sáros vármegye központi hivatalánál és a héthárai és bártfai szolgabiroi hivataloknál. Kezdő fizetés 1400 korona. Lakpénz Eperjesen 560, Bártfán 480 és Hétháron 320 korona. Magyar nyelv szóban és írásban, a tót nyelv ismerete Négy középiskolai osztály. Kérvények Sáros vármegye alispánjához 1909. évi márczius hó 14-ig.

Egy fogházőrmesteri állás a zalaegerszegi kir. ügyészségnél. Fizetés pótlékkal 1000 korona. Természetbeni lakás. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a zalaegerszegi kir. ügyészséghez 1909. évi márczius hó 15-ig.

Egy 3. oszt. fogházőrmesteri állás a nyitrai kir. ügyészségnél. Fizetés pótlékkal 1000 korona. Természetbeni lakás. Természetbeni ruházat. Fogolykiadókor 3 korona napidíj. Magyar nyelv szóban és írásban, a tót nyelv ismerete előnyös. Kérvények a nyitrai kir. ügyészséghez 1909. évi márczius hó 20-ig nyújtandók be.

Egy kezelői állás a gyulafehérvári tűzvérségi szertárnál. Fizetés évi 1200 korona, az 1080 korona fizetéssel járó I-6 fizetési osztályba való előléptetési várománnyal, szabályszerű lakpénz és egyszerűmunkára 120 korona egyenruházati pótlék. Feltetelek: magyar és német nyelv szóban és írásban, Számolás ismerete. Esetleg 6 havi próbaszolgálat. Kérvények 1909. évi márcz. 20-ig a gyulafehérvári tűzvérségi szertárhoz nyújtandók be.

Egy hivatalozgái állás a m. kir. kereskedelemügyi miniszteriumban. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz 400 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a m. kir. kereskedelmi miniszterium olnökiiktató hivatalához 1909. évi márczius hó 15-ig.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. — csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban.

Ajánljuk a 112 jelzetű Ügyviteli szabályzat kivonata legújabb kiadását, ára 30 fillér. Tűzben aranyozott jubileumi kereszték és hozzávaló szalagok kaphatók raktárunkon.